

גיליון מס' 454 פרשת שמות
תשפ"ב שנה עשירית

לעילוי נשמת אבי מורי הרב יוסף
בהרה"ג בצלאל זאב ז"ל
ואמי מורתי אסתר בת ר' יעקב זאב ע"ה
תנצב"ה
נודב ע"י בנם הר"ר אליהו שפרן שליט"א

דברי שי"ה

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א

עלי שיח

קדיש שאינו ליתום

בשבת קודש האחרונה - פרשת ויחי חזק, אירעה שאלה מרתקת שיש לדון בה מכמה היבטים, וטרם נפרוש את השאלה נקדים שמדור זה נכתב רק לעורך לב המעיין ולא לקבוע מסמרות בהלכה למעשה.

שליח הציבור שניגש לפני התיבה לתפילת מוסף של שבת, היה אחד הנכדים שהנעים בקולו הערב את התפילה. בסיום חזרת הש"ץ, הוא אמר את ה'קדיש דרבנן' (על ישראל וכו'), ולאחר מכן המשיך לומר 'עלינו לשבח' כמנהג האשכנזים. אלא שבסיומה, הוא טעה והחל לומר בעצמו את הקדיש.

הקדיש שנאמר אחרי עלינו לשבח הוא קדיש יתום, ואותו שליח ציבור אינו יתום ב"ה, והוריו שליט"א חיים לאו"ט, ומנהג האשכנזים ובפרט רבינו שליט"א, שמקפידים מאוד שמי שאינו יתום מאחד מהוריו לא יאמר בשום פנים את הקדיש יתום.

באמצע הקדיש החזן 'תפס' את הטעות, אלא שהוא היה נבוך ולא ידע אם עליו לגמור את הקדיש, או להפסיק באמצע.

רבינו שהבחין מיד בכל הנעשה, שתק ולא התערב מעצמו. סיום הסיפור היה כשאחד התלמידי חכמים ששהה במקום יעץ לשליח ציבור להמשיך את הקדיש באמירת 'על ישראל', ובכך זה יהפך לקדיש דרבנן, קדיש זה, מותר גם למי שאינו יתום לומר, ובכך הסתיימה התקלה המביכה.

להנהגה זו של רבינו יש נידון רחב בפוסקים. הרמ"א (או"ח סימן קל"א ס"ב) מתיר לומר קדיש יתום גם למי שאינו כזה, אבל למעשה רבינו שליט"א פוסק להלכה כהדיעות שלא הסכימו לזה. הרחבת דברים ראה בספר פסקי תשובות ועוד.

מעניני הפרשה

"ושאלה אשה משכנתה... כלי כסף וכלי זהב ושמלות" (ג, כב)

צריך עיון, וכי מה בני ישראל היו זקוקים לשמלות, והרי לבשו בגדים, והבגדים לא בלו, וכמו שכתוב (דברים ח' ד') שמתך לא בלתה מעליך.

ויש לומר איתא בגמרא בשבת (ק"ג א') שמצוה שלא יהיה מלבוש של שבת כמלבוש של חול, אלא ילבש בגדים אחרים, ולכן הוצרכו לשמלות אחרות, ליחד אותן לשבת.

"ויאמר ה' אל אהרן לך לקראת משה המדברה וילך ויפגשוהו בהר האלקים וישק לו (ד, כז)

כתב הרמ"א (או"ח סימן צ"ח ס"א): אסור לאדם לנשק בניו הקטנים בבית הכנסת, כדי לקבע בלבו שאין אהבה כאהבת המקום

ושאלו את רבנו מהו לנשק ידי חכם בבית הכנסת, כמנהג קהילות רבות, והשיב להתיר כי בזה מראה שאוהב את התורה וחכמיה ולא מגרע מאהבת המקום.

(שבענו מטוביך)

מעניני דיומא

בימים אלו יש בארץ ישראל סופה חורפית חזקה שאיננו רגילים בה, גשמים ורוחות עזות מנשבות בחוץ, סיפור מענין על אהבת התורה של רבינו שליט"א מצאנו, מה עשה ביום גשום וסוער:

שעת חצות כבר חלפה מזמן. בחוץ ירד גשם זלעפות, בפנים הבית החלונות היו מוגפים ושררה תחושת חמימות נעימה. רבנו לקח את הספר וכסא בידו השנייה. ו... יצא למזג האויר הסוער שבחוץ.

הכל התחיל כאשר אחת מבנותיו של רבנו ילדה בשעה טובה ומוצלחת. מבית החולים הגיעה כמובן הישר לבית ההורים, לרבנית ע"ה שכבר חכתה לה עם עוגה טריה וכוס תה חם.

הסלון - חדר הספרים, היה המקום היחיד בו ניתן היה להשכיב יולדת המשוועת למעט מנוחה. רבנו שם לב שקול למודו מפריע למנוחת בתו ועל כן קם ויצא החוצה.

"אולי", התחננה הרבנית שיצאה אחריו אל הגשם השוטף, "תלמד היום רק ששה דפים"?

רבנו הגביה את קולו כדי לגבור על רעש הגשם, "אם אלמד היום רק ששה דפים", אמר, "את יודעת מה יהיה מחר!?"

מחר אלמד רק חמשה דפים... המים שנגרו מכל עבר רק הוו חזוק ל"אותי יום יום ידרשוך", יום יום ללא ויתורים.

(מתוך יצירת הפאר "המלאך" הרואה אור בימים אלו ניתן להשיג בחנויות הספרים)

מאמצים מושפחה
< לחם וחלב >
138 ש"ח לחודש

ושטר הפרנסה
אצלכם בבית!

קרן החירום "להחיות אלפי נפשות" - מס' קרן 5900
לבקשת רשכבה"ג מרן שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א

צדיק גוזר: "יוכפלו מזונותיכם"

ועד הרבנים לעניני צדקה בארה"ק ☎ 1-800-22-36-36

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com. ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"נ, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, ושונות מרבינו.

וציותי את ברכתי
הלכות שביעית ממרן הגר"ח קניבסקי שליט"א

שאריות המאכלים במטבח / פח שמיטה

- א. שאריות או עצמות וקליפות וגרעינים שנותרו וכבר אינם ראויים למאכל אדם או לצבוע לאדם יש להבחין: אם ראויים למאכל בהמה יתן לבהמה, ואם בני אדם לא מיחדים לבהמה, כגון שאין בהמות מצויות באותו מקום או שאין רגילות לתת את הקליפות והגרעינים לבהמות, משמע שמותר לזרוק לאשפה, אבל בבית מרן החז"א נהגו להחמיר לשמור את הקליפות עד שלא יהיו ראויים אפילו לבהמה ויניחם בפח מיוחד ונפרד עד שיתרקבו, ואח"כ יכול לזרוקן לאשפה. וכן בכל שיירי מאכל שאין רוצה לאוכלו, וראוי עדיין לבהמה, לא ישליכנו לאשפה אלא יתן בפח מיוחד ונפרד כנ"ל.
- ב. אם בפח המיוחד מונח כבר תבשיל של קדו"ש, ועל ידי שיניח עתה את השאריות החדשות בפח, יתערבו עם הישן ויפסלו תיכף מאכילת אדם, אסור להניחם שם אלא יניחם בפח חדש וכן אסור לשים בפח שמיטה תבשיל בשרי על מאכל חלבי, כי מקלקל אותו מאכילה.
- העיצה, שיתן בתוך שקית ויסגור היטב, באופן שלא יתקלקלו מהמאכלים הישנים.
- ג. אם טעה והשליך שיירי הפירות לתוך פח רגיל ואינו יכול להוציא מהפח, (או שאינו מוצא כבר) צריך לשמור כל הפח עד שהוא משער שהאוכל של שביעית כבר יהיה מקולקל.
- קילוף פירות / במכונה**
- ד. פירות שהדרך לקלף אותם, אפילו שהקליפה בעודה על הפרי ראויה למאכל, כגון תפוחים, מותר לקלף ויניח את הקליפה בפח המיוחד עד שתרקב ולא תהיה ראויה למאכל. ואם אין דרך לקלפם אסור, ולכן יש להזהר בפסח, - שיש מחמירים להוריד קליפת עגבניה, או ירקות נוספים, שבפירות שביעית אסור לעשות כן, כיון שאין דרך רוב בני אדם לנהוג בכך אכן יש עצה שיקלף עם חלק מהפרי באופן שהקליפה תהיה ראויה לאכילה.
- ה. לפי מה שידוע שבקילוף על ידי מכונת קילוף, יורדת קליפה עבה יותר מאשר בקילוף ידני, טוב יותר להיזהר לא להשתמש בה לקילוף.

מתוך ספר שיח השמיטה - אוצר פסקי רבינו הגר"ח קניבסקי

יפה מראה

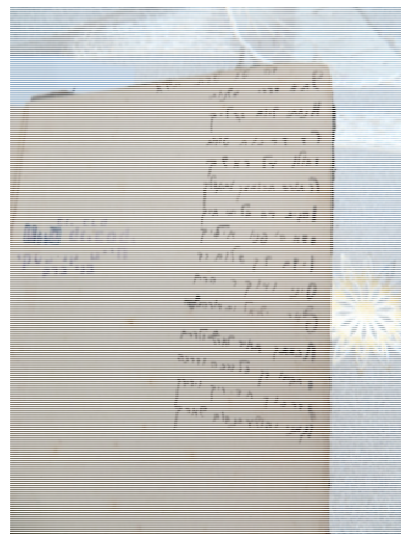
קו לקו קו לקו

הפטרות פרשת שמות

הפטרות השבוע, קרא רבינו שליט"א בציבור לפני שנים רבות, עת הגיעו לגיל מצוות. הוא מספר על כך שבימים שקדמו לבר מצוה היה עושה חזרות על ניגוני וטעמי ההפטרות כדי שידע אותם טוב, ואחותו שאלה אותו פעם, מה הכוונה קו לקו קו לקו? ...

ט"ו טבת תש"א

שְׁתֵּא סְדְרֵי מִשְׁנֵי
מְנַחְתֵי לְיוֹם גְּדֻלֶךָ
רַב בְּרֻכּוֹת טוֹבוֹת
יְחוּלוּ עַל רֵאשֶׁךָ
הַתּוֹרָה תְּרוֹמְמֶךָ וּתְגַדְלֶךָ
וְהַגִּיתְּ בָּהּ כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ
יֵשׂא ה' פְּנֵיו אֵלֶיךָ
וְיִשֶׂם לְךָ שְׁלוֹם רַב
סִינֵי וְעוֹקֵר הַרִים
פֶּאֶר יִשְׂרָאֵל וְכַבּוֹד הַמַּעֲלָה
חֲכַמְתֶּךָ תֵּאִיר לְאַרְץ וְלִדְרִים
יִתְקִימוּ בְּךָ כָּל בְּרָכָה וּבְרָכָה
יִבְרַכְךָ חֲבֵרֶיךָ וְיִדְדֶךָ
מִמְּנֵי יְהוֹשֻׁעַ תִּנְחוּם שֶׁאַרְךָ

מסמך שלא פורסם מעולם: הקדשה
אישית על ספר, שקיבל רבינו
לכבוד הבר מצוה, מבן דודו הגאון
רבי יהושע תנחום קרליץ זצ"ל.

חדש: ניתן לקבל הגליון בפקס מדי שבוע ע"י חיוג למספר: 073-3518015

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

🕯 רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק

☎ 053-3145900 📠 077-2092005

ניתן לתרום גם במכשירי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת,
יש לחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:

נדרים פלוס 03-7630585 - שלוחה-1586

קהילות 073-2757000 - שלוחה-4310